

# DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 300.— | Negyed évre K 75.—  
Fél évre K 150.— | Egy órára K 25.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.

TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18

Szerkesztőség 10-20

## A közéletmezesi miniszter sokalja a debreceni ellátatlanok számát

### A nemzetgyűlés ülése

Budapest, okt. 15. Meglehetősen érdektelenség mellett nyitotta meg a nemzetgyűlés mai ülését *Bottlik* József alelnök.

### A külügyi bizottság új tagjai

A külügyi bizottság három tag-sági helyére megejtették a választást. A külügyi bizottság tagjai lettek: *Huszár* Károly 80, *Bethlen* István gróf 60, *Szadeczky* Lajos 58 szavazattal. Kisebbségben maradt *Dömötör* Mihály és *Windischgrätz* Lajos herceg.

### Szerdái szünet

Elnök javaslatára elhatározza a Ház, hogy legközelebbi ülését október 20-án, szerdán tartja, mert a földreform tárgyalásával nem tud haladni a bizottság, ha közben a Ház is ülésezik. A legközelebbi ülés napirendjére a *Lingauer* Albin interpellációja folytán a nyugatmagyarországi állatszállítások ügyében kiküldött vizsgáló bizottság jelentését tűzték ki.

Ezután áttért a Ház a sürgős interpellációkra.

### Az ország ellátása

*Zeöke* Antal kérdi a közéletmezesi minisztert, hogyan lesz az ország ellátásának kérdése megoldva.

*Vass* József dr. közéletmezesi miniszter válaszában kijelentette, hogy bejárta az ország összes törvényhatóságait, a törvényhatóságok vezetőivel mindenütt kimutattatta magának az ellátatlanok számát és valóságos alkudozással, szinte szatócskodással megállapította az illető megye kontingensét. Ezzel sikerült az ország évi ellátását biztosítani. Ennek a mennyiségnek azonban be kell folyni. Rekvirálásokról nincs szó, egyszerűen megkérték a termelőket a beszállításra, ez épügy nem rekvirálás, mint az adóbeszolgáltatás. Ha azonban valahol azt látja, hogy a tisztességes és becsületesen megállapított kontingens beszállításánál renitenciával találkozik, ott természetesen katonaságot fog alkalmazni és be fogja kajtani a kontingenst.

Az ellátatlanokat illetően már a sajtóban nyilatkozott arról, hogy teljesen lehetetlen, amit eddig kimutattak, hogy tudniillik Csonka-Magyarország 83 millió lakosából 4 milliót tegyen ki az ellátatlanok száma. Végigjárta a vidéki törvényhatóságokat és arra a megállapításra jutott, hogy nagyon sok ellátott van az ellátatlanok jegyzékében. Különösen feltűnő ez Pápán és Debreczenben, ahol az ellátatlanok száma aránylag sokkal több, mint Budapesten, holott pedig a

budapesti aszfalton igazán nem terem buza. Sokan vannak, akik a termelőktől természetben kapják illetményeiket, azután nem terjed odáig a hazafiságuk, hogy az ellátatlanok közül töröltessék a nevüket.

Egy hang: Zsidók!

*Vass* József: Én politizálok és nem csinállok ebből felekezeti kérdést. En az országot élelmezni akarom politizálás és felekezeti kérdés nélkül. (Elénk taps a kisgazdáknál.) Az orvos buzáért gyógyít, a kereskedő buzáért ad árut, ezért rendelt el új össze-

írást. A nagy birtokokkal, a közép birtokokkal. A kereskedők, az iparossal szemben egyformán fog eljárni, semmiféle tekintettel nem lesz senkire. Kéri a sajtót, hirdesse mindenfelé, hogy a nullás liszt átvételére semmiféle kényszer nincs és ahol ilyenféle kényszer akarnak gyakorolni, jelentsék fel neki és ő a legszigorubbban fog eljárni.

A Ház a miniszter választását tudomásul vette.

*Forgács* Miklós interpellált még a rekvirálásokról ügyében és ezzel az ülés véget ért.

## A népbiztosok bünpöréből kikapcsolták a vagyoni büntetésekre vonatkozó vádakat

### Az orvosszakértők előterjesztették véleményüket

Budapest, okt. 15. A népbiztosok bünpörének mai tárgyalásán folytatták a tanukihallgatásokat, majd *Atzél* Imre dr. kir. főügyész helyettes indítványozta, hogy a vádpontok többi részét, melyek a vagyoni deliktumokat tartalmazák, különítse el a bíróság.

*Wentzel* Árpád dr. védő ellenzi az indítványt, *Lakatos* dr. és *Babochay* dr. védők pedig hozzájárulnak és kérik az elkülönítést. *Bajáky* vádlott kijelenti, hogy neki teljesen mindegy, nem törődik azzal, hogy elválasztják-e ezeket az ügyeket. *Agoston* Péter vádlott lehetetlenné mondja az elkülönítést, mert a prolektárikatúra képét csak úgy kapja meg a bíróság, ha a kommun gerin-

cét, a szocializálást letárgyalja. Ha ezt a kérdést kikapcsolják, a népbiztosok ügye nem bírálható el objektív módon. *Dovcsák* vádlott az egységes letárgyalást kívánja.

A bíróság határozathozatalra vonult vissza, majd rövid idő múlva kihirdette a határozatot, mely szerint a bíróság helyt ad az ügyész indítványának és a többi vádpontot kikapcsolja a tárgyalás anyagából.

Ezután a vádlottak távollétében az orvosszakértők véleményét hallgatta meg a bíróság. A szakértői vélemény végső konklúziója az, hogy valamennyi vádlott beszámítható állapotban van.

## Terjed az orosz ellenforradalom

### A tanácskormány tizenkét kormányzóságban statáriumot hirdetett

Berlin, október 15. Moszkvából érkező hírek megegyeznek abban, hogy az antibolsevista lázadás rohamosan terjed és könnyen megeshetik, hogy megdönti az orosz tanácskormány uralmát. A moszkvai *Pravda*, a szovjetek hivatalos lapja, nyíltan megírja, hogy a bolsevista kormány kénytelen volt 12 kormányzóságban, köztük a moszkvai és pétervári kormányzóságok területén is kihirdetni a statáriumot. A forradalmi néptörvénysekek irtalmatlanul dolgoznak. Egy más moszkvai jelentés szerint, amely szintén bolsevista forrásból ered, a tanácskormány megfosztotta állásától *Kamenevet*, a vörös hadsereg politikai főbiztosát, aki szinte hadseregparancsnoki tiszteletet töltött be. 26 cari tisztelet szolgálatszég és politikai megbízhatatlanság miatt letartóztatták.

Az entente ultimátuma a vilnai államcsiny miatt

Berlin, október 15. Varsóból jelentik 13-iki kelettel: Az a jegy-

zék, melyet az entente Vilna megszállása miatt a lengyel köztársaság államfőjének, *Pilsudsky*-nak, valamennyi szövetséges nevében átnyújtott, ultimátum jellegű. Nem tartalmaz tanácsokat és nem emel követeléseket, de nyomtatékosan hangoztatja, hogy az entente és a népszövetség egyelőre be akarja várni: mi módon kívánja Lengyelország a vilnai kérdést elsimítani. Az entente nem éri be azzal, hogy a párisi lengyel követ kedden hivatalos nyilatkozatot juttatott a párisi sajtóhoz, melyben kijelentette, hogy a varsói kormány nem azonosítja magát *Zelikovsky* tábornok cselekedetével és mindent el akar követni, hogy általános megegyezésre rendezzék a vilnai ügyet. A jegyzék, melyet az entente Varsóba küldött, jelzi, hogy a szövetségesek meg fogják várni a Kovnoba és Vilnába küldött népszövetségi bizottság távirati jelentését és azután fognak állást foglalni.

*Pilsudsky* köztársasági elnök a jegyzék vétele után felkereste *Vitos* miniszterelnököt és hossza-

san tanácskozott vele, majd minisztertanács ült össze, melyen az államfő is jelen volt. Varsóban biztosra veszik, hogy a kormány minden lehető eszközzel kényszeríteni fogja *Zelikovsky* tábornokot és hadosztályát Vilna kiűritésére, pedig ez a vállalkozás népszerűtlen, mert egész Lengyelországban nagy lelkesedést váltott ki Vilna megszállása. Párisból jelentés jött Varsóba, hogy a népszövetség tanácsa szintén jegyzéket küldött a lengyel kormánynak.

### Francia csapatok Wrangel támogatására

Bécs, okt. 15. (MTI.) A kopenhági *Politiken* úgy értesül *Párisból*, hogy *Weygand* tábornok törzsevel együtt Dél-Oroszországba utazott, hogy a *Wrangel*-had-sereg fölött a főparancsnokságot átvegye. *Konstantinápolyba* francia csapatok érkeztek, melyeket a bolsevisták elleni harcban fognak felhasználni. Főleg feketékről van szó, mivel ezeket a bolsevizmus-sal szemben teljesen immunisnek vélik.

### A szovjet újabb pénzhamisításai

Berlin, okt. 15. Kopenhágából jelentik: Az orosz tanácskormány — mint a londoni *Daily Telegraph* közli — az orosz aranykincs 40 százalékát már elköltötte. Hogy a deficitet fedezhesse, a cári uralom idejéből származó aranypénzt beolvastja és kevésbé értékes féméből készült öntvényekből új aranypénzeket vert, de mivel az aranykészletnek ilyen szaporitása sem elegendő a legszükségesebb állami kiadásokra, a szovjetkormány új bankjegyprest állított fel, amely új rendszer szerint nyomja a különböző bankjegyeket és az a terve, hogy az új bankjegyeket, amelyek állítólag a felismerhetetlenségig hűek, eljuttatja bizonyos országokba.

Az angol kormány még most sem kapott Moszkvából választ legutolsó jegyzékére és — mint az idézett lap jelenti — ultimátumot akar küldeni a tanácskormánynak. Ez a jegyzék záros határidőre követel választ és ha az nem jönne meg, akkor a brit kormány kiutasítja *Kraszint*, az orosz kereskedelmi delegáció tagját.

### A csehek letartóztatták Rudnay Bélát

Pozsony, október 14. A cseh hatóságok a legutóbb lezajlott sztrájkmozgalmakat ürügyül használták fel arra, hogy kivétel-szigorral lépjenek fel a magyarokkal szemben. Cseh detektívek járták be a magyar vidékeket és nyomozni kezdtek egy állítólagos nagy magyar irredenta összeesküvő ügyében.

Egy ízben a detektívek meg-

jelentek Rudnay Béla volt budapesti főkapitány zsemberi birtokán, vallatásra fogták Rudnayt és azzal gyanúsították, hogy ő az összeesküvés feje és követelték, hogy adja elő az irrendenta alap több milliós vagyonát. Házkutatás címén elvitték Rudnay összes értékeit. Rudnayt letartóztatták, Trencsénbe vitték és az ostromállapotra hivatkozva, rögtönítelő bíróság elé állították.

Rudnayt kívül még több előkelő magyart is letartóztattak.

## DOLLÁRT

és más idegen pénzt legdrágábban veszek  
**SIMON GYÖRGY**  
Debreczen, Kossuth-utca 11.

## Janosi Zoltán ellen folyik a fegyelmi eljárás

### A presbitérium ülése

Részletesen beszámoltunk tegnap a debreceni református egyház csütörtök délután tartott ülésének azon részéről, amelyen a presbitérium határozott a debreceni lelkészelnöki állás betöltéséről és egyhangú lelkesedéssel **Baltazár Dezső** dr. püspököt ültette a lelkészelnöki székbe. Az ülés további befolyásáról tudósítunk a következő:

A megüresedett második választási lelkészi állásra **Molnár Ferenc** segédlelkészt hívta meg a presbitérium. Tudomásul vették, hogy **Baltazár Dezső** dr. püspök **Varga Ferencet** vette maga mellé segédlelkészül. Egy évi szabadságot engedélyeztek **Tantó János** vallásügyi-segédlelkésznek egy amerikai tanulmányút céljaira.

A **Kálvinista Templomegyesület** megalakulását lelkes örömmel vette tudomásul a presbitérium és elhatározta, hogy az egyesület teljes erkölcsi támogatásában részesíti, azonkívül belép az egyesület alapító tagjai sorába.

**Janosi Zoltán** az egyházkerületi bíróság elnöksége lelkészi és tanácsbírói állásától felfüggesztette. E bejelentésnél **Varga Lajos** dr. indítványozta, hogy a presbitérium a hivatalos lapban hívja fel **Janosi Zoltán** t, hogy állásának elfoglalására 15 nap alatt jelentkezzen s ha ezt elmulasztaná, akkor töltsék be állását mással.

**Baltazár Dezső** dr. felvilágosításként közölte, hogy a presbitériumnak a törvényekhez kell alkalmazkodnia, törvényes ut pedig a felfüggesztés. A felvilágosítás után a presbitérium **Varga Lajos** dr. indítványának mellőzésével tudomásul vette az előkészítő bizottság jelentését, amely szerint **Janosi Zoltán** ellen folyik a fegyelmi eljárás.

**Dicsőfi József** 30 éves lelkészi jubileuma alkalmából a presbitérium alapítvány létesítését határozta el. Most a néhai lelkészelnök elhunyt alkalmából a presbitérium elhatározta az alapítvány életre hívását úgy, hogy az alapítványt 10,000 koronáig növelik és azután tanári és lelkészi árvaakat segélyeznek belőle.

**Dicsőfi József** özvegyének a csonka év jutalmát adta meg a presbitérium 1921. évi április hó 24-ig, ameddig a lelkészi állás összes javadalmait az özvegy élvezi, a lelkészi állás helyettesítését **Nagy József** segédlelkész végzi. A következő évre kegyeleti jutalékként 12,000 koronát kap az özvegy, azután pedig az elhunyt nagy érdemeire való tekintettel a nyugdíjon kívül havi 800 korona kegydíjat.

Elhatározta végül a presbitérium, hogy az egyház alkalmazottainak drágasági segélyét 600-850 koronára emeli fel.

## A függetlenségi párt és a politikai helyzet

### P. Ábrahám Dezső a társadalmi együttműködésről, a numerus claususról és a béke ratifikációjáról

**P. Ábrahám Dezső** dr., a volt szegedi kormány miniszterelnöke, a napokban Szegeden járt, hogy az ellenforradalom és a kommunizmus történetének megírásához adatokat gyűjtsön. Egy szegedi hírlapíró ez alkalommal fölkereste **P. Ábrahám Dezsőt**, aki igen érdekesen nyilatkozott előtte az aktuális kérdésekről.

A volt ellenforradalmi kormány elnöke elsősorban arra utalt, hogy a legutóbbi két esztendő történetéről megjelent összeállítások, földolgozások, brosürök éppen a leglényegesebb pontokat: a munkássággal való és a megértésre törekvő tárgyalások összefoglalását nélkülözik. Meg kell állapítanom, hogy amikor azzal a céllal, hogy megértessem magam a munkássággal, hosszabb tárgyalásokat folytattam a szociáldemokrata párttal, a párt akkori vezetői részéről sok jóindulattal találkoztam és azt is megállapíthatom, hogy nem rajtuk mulott, hogy a kormány teljes sikert nem érhetett el. Fájdalom, ez a megértés azóta sem jött létre teljes mértékben, pedig az összes társadalmi tényező bevonása nélkül az országot újáépíteni aligha lehet.

### A függetlenségi és 48-as párt programja

Ez a megértés máig is programja a függetlenségi és 48-as pártnak, amely három dolgozó társadalmi rétegre: a polgárságra, a földművelő népre és az ipari munkásságra fekteti a súlyt. Csak e három réteg együttes bevonásával gondolható, hogy végre bekövetkezhessen az annyira szükséges megértés és egyetértés. Ez biztosíthatja a külföldön is a bizalmat, amelyre a mostani kormány is törekszik. Ebből a szempontból szükséges az is, hogy a keresztény politika ne fadjon el szélsőségekbe, mert a szélsőségek a keresztény irányzat lejáratását föltétlenül maguk után vonják. Meg kell gondolni mindazoknak, akik ilyen extrém politikát folytatnak, nem annak az iránynak tesznek-e kárt, amelynek érvényesülését óhajtják. A keresztény Magyarországot lassú, kintartó és céltudatos munkával lehet föltámasztani, nem pedig felekezeti gyűlölködésekkel, mert ez biztosan visszafelé sül el. Elég rámutatnom arra, hogy amikor a kommunizmus megbukott, mennyivel magasabban állott a korona, mint most, amiód a fizetési eszközök a külföldön már el sem fogadják. Ezt nem csak a zsidóság ellenakciója csinálja, mert erre az nem is volna képes, hanem az országban uralkodó egyenlenség, amely azt eredményezte, hogy a kereskedelem és ipar jórésben eltolódott Bécsbe, pedig már a háború előtt Kelet kereskedelmének jórésze Budapestre keresztül bonyolódott le. Most a főváros teljesen kikapcsolódott, nemcsak a külföldi érdekeltségek, a régi nagy cégek is mellőzik Magyarországot és pusztán ezzel a ténnyel megfosztották hazánkat a legnagyobb adóalanyoktól. Az állam bevételei ezért csökkennek fokról-fokra és ez természetesen maga után vonja a pénzgazdaság még tetemesebb kifejlődését, ami együtt jár pénzünk értékének óriási hanyatlásával. Kivételünk nincsen, mert a terméseredményekben is csalódnunk kellett, csak megfeszített munkával, az ország minden rétegének összetartó együttműködésével gon-

dolhatunk arra, hogy Magyarország régi határait visszakaphassa, mert a gazdasági és kulturális jólét az, amely az elszakadt részekre is a legnagyobb vonzóerőt fogja gyakorolni. Tehát nem a magyar politikában annyira ismeretes kiabálással jutunk a célhoz, csak az lehet egy reális jövő politikának alapja, ha végre észretérünk és erős nemzeti szellem ébrentartása mellett bekapcsolódunk a nagy világpolitikába is.

### A numerus clausus elhibázott intézkedés

A kulturális jólét szempontjából tartom elhibázott intézkedésnek a numerus clausust. Nem általános szövegeket hangoztatok, azt, hogy tanszabadság elvébe ütközik és mert sokszor ilyen általános lepel alatt tényleg sok visszaélést is el lehet takarni, de gyakorlati szempontból itélem meg a kérdést és azt tartom, minél müveltebb az ország, annál gazdagabb és hatalmasabb is. Ami másrészt a zsidóság háttérbe szorítását illeti, feltétlen meggyőződésem, hogy itt is célt téveszt a rendelet. A zsidóság külföldön fogja neveltetni gyermekeit, még fokozottabb szorgalommal tanulnak majd és idehaza a megszorítások miatt nem fejlődhetnek ki az ugynevezett nemes verseny sem. Tisztán protekciós fiatalok fognak a vizsgálatokon átbukdácsolni, az életben pedig azokkal szemben, akik tudományos képzettséggel vették fel velük a harcot, nem tudnak boldogulni, már pedig a külföldön elnyert oklevelet jórészt a viszonyosság szempontjából is el kell ismerni. A gazdasági élet pedig nem tűr kényszert és protekciót, mert a legjobban kiabáló ultrakeresztény is ahhoz az orvoshoz, ügyvédhez, vagy mérnökhöz fordul, akitől a szakképzettség követelményét várhatja. Itt aztán nem a felekezeti és egyéb szempontok, hanem a hasznavehetőség dönt, de másrészt az ellenkező eredményt érik el azzal is, hogy azokat, akiket a versenytől óvni akarnak, újra a nem gyakorlati, diplomás pályákra nevelik, ahelyett, hogy rászoritánák őket a sokat sértett ugynevezett gyakorlati, ipari és kereskedelmi pályákra, amelyeken a zsidóság olyan nagy hatalmat szerzett magának.

### A béke ratifikálása és a kibontakozás lehetősége

A békét minél előbb ratifikálni kell. Világfelfordulásra számítani bűnös spekuláció, de számba kell venni azt is, hogy az entente a vele szövetséget kötött kis államokkal szemben le van kötve. Legalább is addig, hogy ezeknek a békekötésben foglalt területeket és kedvezményeket átadhassa. Nem lehet elképzelni, hogy az entente bármely hatalma kapható lenne arra, hogy a saját presztízsének veszélyeztetése nélkül, a békeszerződés ratifikálását meghiusítani engedné. Sokkal szabadabban mozoghatna az ország, ha ezen a fájdalmas műtéten keresztül esnék, mert azután inkább lehetne beszélni a békeszerződés revíziójáról is. Akármelyik kormány ratifikálja tehát a békét ezzel csak köteleseknek tesz eleget és nem szabad, hogy az aláírást bárki is rovására írja. A kibontakozás kérdésében is végtelenül fontos

a ratifikált béke, mert a nemzetközi érintkezést ez teszi lehetővé és ezzel a világpolitikába való bekapcsolódást is. A ratifikálás visszahatással lesz a belpolitikára, mert be kell látni az embereknek és a pártoknak, hogy az országot nem lehet kínai kőfállal keríteni, számot kell vetni a nyugateurópai fölfogással is. Nyugateurópában pedig látjuk és tudjuk, hogy csak demokratikus politika tehet országot hatalmasra.

A forradalomnak lehetnek és voltak hibái, de újból ott kezdeni, ahol elhagytuk, nem szabad, mert a tömegek nagyon is belekóstoltak már a politikai hatalomba. Megnyugvást csak úgy tudunk előidézni, ha éppen a tömegeket világosítjuk fel a nagy tévedésekről és bevonjuk azokat az ország ügyeinek intézésébe. Ez által tesszük felelőssé a kormányzatért a tömeget is és maguk az emberek győződnek meg közvetlenül arról, mi a lehetséges és mi a lehetetlen.

## Károlyi Mihály Németországba költözik

**Prága**, okt. 15. Többször terjedt híre és mindannyiszor megcáfolták, hogy **Károlyi Mihály** titokzatosan elűnt, mert a cseh kormány értésére adta, hogy nem garantálhatja tovább személybiztonságát. **Károlyi Mihály** tegnap csütörtökön reggel végleg elutazott Prágából, sőt **Csehszlovákia területét is elhagyta**. Hogy merre vette útját, még a legszűkebb környezete sem tudja, azt hiszik, hogy Németországban akar letelepedni.

## A gabonaneműek és örleményeik tengelyen történő szállításának engedélyhez kötése

M. kir. közlélmzési miniszter urnak 47429-1920. K. M. sz. rendelete értelmében az ország egész területén mindennemű gabona és annak örleménye tengelyen (gépkocsin, kiskocsin, talyigán) város vagy község területén kívül eső helyre csak külön szállítási engedéllyel szállítható.

A szállítási engedélyeket Debreczen szabad királyi városban a közlélmzési ügyosztály szállítási igazolvány osztálya (Piac-u. 9. sz. I. emelet 5. ajtó) a 6923-1920. M. E. és 7875-1920. M. E. számú rendeletben foglaltak figyelembe vételével állítja ki minden olyan esetben, midőn saját termésnek vagy munkabér fejében kapott mennyiségnek vagy a szállító fél által eltartott személyek ételmezésére szolgáló és a fejkvótát meg nem haladó mennyiségnek, vagy — amennyiben a fél az adógabonát beszolgáltatta — vetőmag szükségletre szolgáló mennyiség szállításáról van szó, még pedig megállapított határsáv felé irányuló forgalomban 5 mázsa sulyig, egyéb helyekre pedig 10 mázsa sulyig. Nagyobb mennyiségek szállításához az engedély csak a közlélmzési minisztérium felhatalmazása alapján állítható ki.

Az engedély kiállítása díjtalan, azonban a szállítási engedély, valamint a nyilvántartások nyomtatványköltségének fedezésére drb.-ként egy koronát tartozik a fél a kiállító hatóságnak megteríteni.

A kiadott engedély érvénye általában véve egy naptári napra (24 óra) terjed ki.

A szállítási igazolványt nyert fél a szállításmány megkezdése után a szállítási engedélyt a rendeltetési helyélfőjáróságához, Debreczenben a Csapó-utca 15. sz. a. lisztirodához 24 óra alatt beszoalgtatni köteles.

Egyebekben bővebb tájékozást a Budapesti Közlöny 1920. okt. 8-iki 231-ik számában megjelent rendelet nyújt.

### Közlélmzési ügyosztály.

**Minden menekült-bélyeg amelyet megveszel egy könnyeseppet szárit fel.**

és má  
Gó  
Piac

Felfü

Ért  
résztvé  
szertel  
közbel  
tanács

Már  
tak az  
nyeket  
legnag  
adott  
tokuk

kat ad  
talnak  
Mint  
láció t  
díttott

nélkül  
megk  
íratta  
bonok

vábbi  
és ugy  
közle  
vasut  
tilos é  
nak  
tőzsdé

sik  
mind  
résztvé  
nak,  
Munk  
aki a  
panas

A h  
ízgaln  
mert  
olyan  
hogy  
lesebb

kelve  
továb  
a tan  
határ

nagy  
ket a  
tak is  
a tan

Az  
nagys  
sen a  
desek  
résztvé

emell  
is v  
Viktó  
kivül  
dest

nezit  
Kloti  
nagy

Ma  
1000-  
rárba  
Ango  
555-

Takar  
2850,  
250,  
5475-  
7150-

17400  
510—  
—650  
—300

Ált.  
Gum  
Nasi  
ria 1  
—70,  
1900-

A  
kott  
milet  
polec  
370—  
Márk  
14-95  
712,

**DOLLÁRT**  
és más idegen pénzeket legmagasabb  
napl áron vált be  
**GÓTSCH SÁNDOR**  
bankiródjaja DEBRECZEN,  
Piac-u. 38. I. em. Főposta mellett.

## Felfüggesztették a budapesti tőzsdén a Déli vasut részvényeinek jegyzését

Budapest, okt. 15.

**Értékpapírpia:** A Déli vasut részvényeiben hetek óta folyó szertelen spekuláció ma erőlyes közbelépésre ösztökélte a tőzsde tanácsát.

Már napok óta képtelenek voltak az eladók az eladott részvényeket eredetiben szállítani, mert legnagyobb részük olyan papírt adott el, amely nem is volt birtokukban, úgy, hogy sokan bonokat adtak át a leszámítoló hivatalnak eredeti részvények helyett. Minthogy ez a módszer a spekuláció további szertelenségét mozditotta elő és a tényleges áru nélkül való játékot módfelett megkönnyítette, a tanács ma kiratla a fekete táblára, hogy a bonok elszaporodása folytán tovább köteleket nem engedélyezhet és úgy intézkedett, hogy a legközelebbi leszámítási napig Déli vasut-részvényekben minden kötés tilos és a részvények árfojlamának jegyzése beszüntetendő. A tőzsde titkára ezenkívül egy másik hirdetésben felszólított mindenkit, hogy ha a Déli vasut részvényei körül nehézségeik vannak, forduljanak panaszukkal Munk Péter tőzsdetanácsoshoz, aki a tanács nevében átveszi a panaszokat.

A hivatalos közlemények óriási izgalmat idéztek elő a tőzsdén, mert a Déli vasut részvényeiben olyan nagyarányu a spekuláció, hogy a tőzsdén kívül álló legszélesebb társadalmi rétegek is érdekelve vannak. Minthogy azonban további elfajulástól kellett tartani, a tanács erre az erőlyes lépésre határozta el magát. A hausse-isták nagy zugolódással fogadták ezeket az intézkedéseket és próbáltak is protestálni ellene, azonban a tanács hajthatatlan maradt.

Az üzlet arányai ma is igen nagyszabásuak voltak és különösen a korlátpiacon nagy emelkedések történtek. Magyar hitel részvények közel 180 koronával emelkedtek, a malomrészvények is valamennyien, — köztük a Viktoria 1000 koronával — azonkívül több száz koronás emelkedést tüntet föl a Beocsini, Magnezit, Alt. Kőszén, Rima, Bóni, Klotild, stb. A forgalom is igen nagyarányu volt. Arfojlamok:

Magyar hitel 1875—90, Osztr. hitel 1000—980, Hazai bank 715—25, Agrárbank 960, Magyar-olasz 500—495, Angol-magyar 1008—1000, Jelzálogb. 555—60, Leszámitoló 840—50, Alt. Takarékpénztár 1090, Bors-miskolci 2850, Concordia 2160, Gizella 2150—250, Viktoria 6000—6250, Beocsini 5175—550, Magnesit 5400—500, Salgó 7150—200, Kőburg 3320, Ganz-Danub 17400—500, Ganz vill. 3600, Lipták 510—485, Rima 4060—4100, Bóni 2400—650, Brassói 4400—600, Papir 2980—3000, Cukor 14500, Lámpa 2650—60, Alt. fa 1920—40, Österm. 990—75, Gummi 3350, Hazai fa 6100—6050, Nasici 14100—385, Telefon 2275, Adria 13000, Levante 4800, Közúti 1575—70, Államvasut 4900—5175, Trust 1900—50.

A valutapiacra nem volt a szokott élénkség. Némely valuta ára némileg gyengült is. Arfojlamok: Napoleon 1112—1128, Font 1265, Dollár 370—379, Francia frank 2620—26, Márka 5:43—5:48 és fél, Lira 14:85—14:95, Romanov 3:51—3:61, Lei 7:02—7:12, Léva 5:50—5:57, Sokol 4:60—4:59,

Kor-dinár 11:50—11:20, Frank-dinár 11:50—11:35.

Zürich, okt. 15. (Megnyitás.) Budapest 1:65, Bécs 2:20, Osztrák bélyegzett 1:75, Berlin 9, New-York 628, Prága 7:70, Bukarest 11:10, Milano 24:50.

## DOLLÁR RANKAI KENYÉRPIAC

### Gyermekvédő telepbizottság

A népjóléti miniszter akciója

A népjóléti miniszter leiratot intézett Debreczen város polgármesteréhez. Ebben többek között ezeket írja:

— A bekövetkezett nehéz idők szükségessé teszik, hogy az állami gyermekmenhelyek védelmi munkájába a társadalmi erők minél nagyobb mértékben beavassanak. Ezért elhatároztam, hogy minden olyan községben, ahol az állami gyermekmenhelyeknek telepe van, megalakítom a gyermekvédő telepbizottságokat, amelyek tagjai a társadalmi jótékonyág igénybevételével gondoskodnának a gyermekek ruházatának pótlásáról és segítségére lennének a gyermekmenhelyek igazgatóinak abban, hogy azok az államilag védett gyermekeket a lakosság körében elhelyezhessék. A telepbizottságok megalakításának előmunkálatait az igazgató-főorvosok felhívásomra rövidesen megkezdik.

A miniszter az akció támogatására hívja fel a polgármestert és egyben közli, hogy a telepbizottság tagjai lesznek hivatalból a polgármester, az árvaszéki elnök és a gyermekvédelmi ügyek előadója, a közigyám, a közjótékonyági és közellátási tanácsnokok a város lelkészei, a tisztii főorvos, a telepörvos, a népiszkolák igazgatói, az óvónők a telepfelügyelők és az anya- és csecsemő védők.

A hivatalból kinevezett tagokon kívül a törvényhatósági bizottság közgyűlése tizenkét tagot választ a bizottságba hat-hat évre. A bizottság elnökét maga választja hat évre. A bizottság a gyermekvédő menhelybizottságba két tagot küld ki hat évre a választott tagok közül.

Debreczenben a gyermekvédő telepbizottság csak a legközelebbi közgyűlés után alakulhat meg, amikor a közgyűlés a tizenkét választandó tagot, akik közül hatnak nőnek kell lennie, megválasztja.

## HIREK.

**Hiszek egy Istenben,  
Hiszek egy Hazában,  
Hiszek egy isteni örök  
igazságban,  
Hiszek Magyarország  
feltámadásában.**

— Kinevezések. Huberth Ottó főispán Csóka László dr-t díjas közigazgatási gyakoronokká, Dömösdi Imre, Orosz Árpád és Várdi Sándor tb. fogalmazókat pedig díjlatlan közigazgatási gyakoronokká nevezte ki.

— 2000 vagon fa. Ugylátszik, mégsem lesz olyan veszedelmes fainőség a télen Debreczenben. Most legújabbban a cseh-szlovák állam laértékesítő akciójának egyik megbízottja tett ajánlatot a városnak 2000 vagon tűzifára, amelyet hajlandó Sátoraljaújhegyen a magyar kormány által megállapított maximális áron a városnak rendelkezésre bocsátani. Talay Zoltán dr. tb. tanácsnok már tárgyalta is a debreczeni fakeskedőkkel és valószínű, hogy a lát sikerülni fog a debreczeni piac számára biztosítani.

— A páris-bukaresti expressz Budapestben. Müncheni távirat jelenti, hogy a Páris-Berlin közt közlekedő expresszvonatpár, Frankfurtból München keresztül legközelebb megkezdí útját Budapestet át Bukarestbe. Minden valószínűség szerint már november első felében járni fog az expressz ezen az útvonalon. Az utazás így nyolc órával megrövidül.

— Petroleum kiosztás. Értésem a közönséget, hogy a helyi kereskedőknel nem jegyhez kötött petroleum kerül kiosztásra, literenkint 45 korona áron. Közélemezési ügyosztály.

— Eljegyzés. Sternberger Jolánka (Nagykanizsa) Liebermann József (Debrecen) jegyesek.

— Felhívás a termelőkhoz. A 4787/M. E. sz. kormányrendelet alapján kivett adógabona beszoállítására a termelő lakosság már több ízben felhívatott. Miután még mindég akadnak olyanok, akik adógabona beszoállításí kötelezettségüknek csak részben, vagy egyáltalán nem tettek eleget, saját érdekükben felhívjuk az érdekelteket, hogy a reájuk kivett mennyiséget, vagy az abból még le nem szállított készleteket legkésőbb f. évi október hó 20-áig feltétlenül és annyival is inkább szállítsák be, mivel a mulasztókra a be nem szállított gabonamennyiség forgalmi áranak háromszorosát kitevő kártérítí összeg fog az 1916. évi IV. t. c. 2 §-a értelmében kiszabtatni, s ezenfelül ellenük a kihágási eljárás is folyamatba fog tétetni. Közélemezési ügyosztály.

— Monarchista forradalom Kinában. Berlinen keresztül Sanghahól jelentik, hogy az északi katonai csapatok parancsnoka, Csang-Szao-Li tábornok, összevezett a pekingi köztársasági kormányral és kikiáltotta a monarchiát. Uralkodóvá a volt trónörököszt akarja megtenni.

— Házasság. Fülep Jenő és neje (Debrecen) Ehrenreich Adolf és neje (Demeeser) ezuton hívják meg jóbarátait és ismerőseiket gyermekeik, Erzsike és Gyula, f. hó 19-én délben fél 1 órakor a Royalban tartandó esküvőjére.

— A tisztviselői kertváros létesítésére alakuló »Debreceni tisztviselők és mánkások házépítí szövetkezet» az aláírási íveket az eddig jelentkezett közhivataloknak és köztintzményeknek megküldte. Ha valamelyik közalkalmazott aláírási ívhez nem jutott volna, az előkészítí bizottságnál (Rendőrségi palota III., 105.) rendelkezésre áll.

— Eleseréném 5 szobás földszinti lakasomat forgalmas helyen nagy udvar istálló, baromi és dísznóállal, nagy pince s egyéb mellék-helyiségekkel egy Piac-utcai első emeleti modern utcai lakással. Levélnélí ajánlatokat »Csere» jellegre a kiadóba krek.

— A szülésznő tolvajai. Pár nap előtt Pipó Sándorné Halap 89. szám alatt lakó szülésznő a rendőrségen feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik 10,000 korona értékü ruháját és fehérneműjét ellopták. Tegnap a károsult a szibvásárban felfedezte a tőle ellopott ruhákat. A lopott holmit Nagy Jánosné, Dobi Juliánna árusította, akit férjével együtt Pipóné tuskóitermelésre alkalmazott. Nagy Jánosné azonban, férjét pedig a délután folyamán a Nyil-utcán tartóztatta le a rendőrség. A kár nagy részben megtérült.

— Halálra égett egy kisleány. Tegnap délután a Monostori erdőn szörnyü szerencsétlenség áldozata lett Bujdosó András vakáncsos 9 éves Erzsébet nevü leánya. A kis leány anyja távollétében ebédet akart megiteni a konyhójuktól pár száz lépésnyire dolgozó édesapjának. Melegítés közben egy szikra ruhájára esett. A gyermek el akarta oltani kezével a tüzet, majd amikor a ruha még jobban kezdett égni, kiszaladt édesapjához. Szaladás közben azonban teljesen lángba borult a ruhája s mikor édesapjához ért, súlyos égési sebei miatt eszméletét veszítette. Eszméletét csak pár percre nyerte vissza és még tegnap este kiszendet.

— A közalkalmazottak beszerzési csoportjának közleményel. Értéstitük tagjainkat, hogy a közalkalmazottak beszerzési csoportjának átszervezése folytán f. évi november hó 1-től kezdve a tagok ellátását a Magyar Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezte fogja eszközölni. Ennek folytán felhívjuk tagjainkat, hogy szeptember havi szalonna-járandóságukat, továbbá október havi liszt-járandóságukat, valamint cukor- és sójárandóságukat f. hó 20-ig okvetlenül vigyék el.

— Az új bélyegtörvény ügyvéd, kereskedő és pénzüzetnek nélkülözhetetlenkönyve (zsebalak) ára korona 13.80. Kapható Hege-dus és Sándor irod- és nyomdai r-t könyvkereskedésében. Telefon 54.

— Női felöltök és kosztümök, eredeti bécsi modellek, valamint leányka felöltök nagy mennyiségben érkeztek Frank Sándor céghez, Debrecen, Piac-utca 42.

— Alakíttassa kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63, ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

Dynamó gépeket, kapcsoló láblát, villanyműszereket, mozgósínház berendezéseket eladok, veszek, vagy cserélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

## Meleg gyermekruházati cikkek,

meleg szvetterek, garnitúrák, prima harisnyák, keztjük, ruhák, csecsemő holmik legolcsóbban

Dr. HEGEDÜSNÉ

**Gyermek-divatházában**  
Simonffy-utca 2.

Férfi fehérneműket készit  
**HERMAN**  
NÁNDOR és Tsa  
Piac-utca 10. Elkával szemben.

**KEZTYŰK,**  
kőszerek, gummi harisnyák, nadrágtartók  
legnagyobb választékban  
**Schön Sándornál**  
Piac-u. 14., Csapó-u. sarok.

Csonka Magyarország — nem ország,

Egész Magyarország — mennyország!

## SZINHAZ.

A színházi irodák jelentése:

A Csokonai-színházban: szombaton 16-án, vasárnap 17-én és hétfőn este a *Próbaházasságot* elevenítik fel. A végtelenül mulatságos énekes vígjáték főszerepeit Szigeti, Szalma, Rohonczy, Bánhidy játsszák. A női vezetőszerep Rác Adának jutott. Hálas feladat vár még a darabban Egyed Lenkére és J. Lukács Juliára. Az előadás iránt szokatlan nagy az érdeklődés.

A Sylvio kapitány kerül színre vasárnap, 17-én délután mérsékelt helyákkal a bemutató szereposztásában. Az előadás jegyeit már árusítja a Csokonai-színház jegypénztára,

Operett premier Dán Norberttel a Vigszínházban. Dán Norbert kezdí meg vendéjátékát a Vigszínházban, a nagyszerü műsorban egy operett, bohózat, tréfa, móka és énekes blüett kerül színre, amelyben a kiváló művészgárda Kovács Lili, Berky Kató, Andai, Székely Stefi, Szemere, Kabók, Iványos, Jávör és Brade Ede kiváló tanítványa Gách János lépnek fel. A bemutató iránt, amelyen 15 új szóló szám is szerepel, városszerte nagy érdeklődés mutatkozik.

**Iffusági oktató előadások az Apollóban.** Ma szombaton délután 4 és 5 órákor, holnap vasárnap délután 3 és 4 órákor mérsékelt hely-árrakkal, kítűnő Nordisk dráma.

**J'accuse (Vádolom!)** regény 7 felvonásban. Ezt a nagyhatású, első-rangu párisi Pathé-filmet ma utol-jára mutatja be az Apollo. Jegyelő-vétel.

**Cesarina** (A világ urnöje) második részét mutatja be az Uránia. Jegyelő-vétel délelőtt 10-től 12-ig, pénztár-nyitás délután 4 órákor.

**Franceska Bertini** főszereplésével a Harag című 5 felvonásos dráma, a Hét főbűn harmadik fejezete az Arany Bika Moziban. Jegyelő-vétel.

**Arany, ezüst ékszerek**

alakítását és javítását legolcsóbban és leggyorsabban készít

**WEISZ ékszerész,**  
Püspökpalota.

**Női felöltők Szőrmeárúk Costümök**

nagy választékban megérkeztek  
**Friedmann Ignác és Fia**  
Piac-utca 61. lételemelet.

**Brilliansért**

**Aranyért**

**Ezüstért**

bámulatos árat fizetünk

**Braun A. és Tsa**  
ékszerkészítők

**Piac-u. 28. Passage.**

**Moderenül berendezett szücs mihelyemben**

javitások és alakítások jutányos árral elfogadtatnak.

**ADLER szücsmester**  
Széchenyi-utca 40.

**Zománcozott főzőedények**

kilónként olcsó árral kapható

**FÜLÖP bádogos**  
Debrecen, Csapó-u. 3.

**Mustot**

**Ujbort**

**Óbort**

vesznek legmagasabb napi árral

**Friedländer Testvérek**

hornagykereskedők

**Széchenyi-utca 29. sz.**



Női és férfi kalapok  
ujjalakítása 3 nap alatt  
**Piac-utca 9. sz.**

Városi és állami tisztviselők  
előnyárban részesülnek.

**Fajalmát**

és többi faj gyömolcsőt keres

**Ullmann Salamon**

Kereskedelmi Részvénytársaság  
fűszer és csemege osztálya

**Piac-utca 69.**

Vármegyházával szemben.

**ÉDES NEMES PAPRIKA,**

**128<sup>0/10</sup> zsirszóda,**

Japán rizs, bors, KOCSI-KENŐCS és mindenféle fűszer-és gyarmataruk legjutányosabb árral beszerezhetők

**Friedmann és Asztalos**

fűszernagykereskedőnél

**Széchenyi-utca 6. szám.**

**Friss tojást**

kisebb-nagyobb mennyiségben napi árral állandóan veszek. Vidéken bevásárlókat keresek.

**Pollák Zsigmond**

tojásnagykereskedő Debrecen, Miklós u. 13.

**Bélyegzőgyár és vésőintézet**

**PAULO I.**

**Telefon: 13-65.**

Törley- és Palugyay-féle pezsgők,  
Legkiválóbb csemegeborok és italok,  
Ostsee, göngyölt csemege-halok,  
Oroszhalak, heringek,  
valódi hollandi kövér pácott halak legjobb minőségben beszerezhetők nagyban is

**Ullmann Salamon**

Kereskedelmi Részvénytársaság

fűszer- és csemege osztályán

**Piac-utca 69.**

Vármegyházával szemben.

**APRÓ HIRDETÉSEK**

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 10 korona, minden további szó 1 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 15-., minden további szó K 150. Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

**VÉTEL.**

**Aranyat.**

ezüstöt, brilliansokat legmagasabb árral veszek Schiffmann ékszerész, Piac-utca 67.

**Ócska**

ólmot kisebb-nagyobb mennyiségben veszek Ónody Gyula épület-üvegezési és ólomhuzatgyártási vállalata, Péterfia 37.

**Elsőrendű tűzfűtő** nagyobb mennyiségben veszünk. Árjajánlatot kérjük lapunk kiadóhivatalába beadni.

**4 szobás** családi házat megvételre keresek. Közvetítőt díjazok. Cím a kiadóhivatalban.

**ELADÁS.**

**Kitűnő minőségű** gyermekharisnyák olcsón kaphatók Dr. Hegedűsné Gyermekdivatházában Simonffy-utca 2. szám.

**Friss élesztő** kapható a reggeli órákban Rosenthal Sándornál, Csapó-utca 19.

**Óriási**

Japán krizantémum vágya és tövesen kapható. Ugyanott egy gazdálkodónak alkalmas téli kabát szalonért is eladó Rákóczi-utca 28. szám. Keresztépület.

**Kitűnő eszerép.** lapos és kupás téglá, rekontra, párkány téglá, kosárfonáshoz sás kapható **Herkules** téglá, eszerép- és agyagárugvár irodájában Széchenyi-u. 1/b. I. emelet.

**Varrógép**

jó karban levő jutányos árral eladó. Tőcöskert, Faiskola-u. 7.

**Férfi ruhák** jókarban levők eladók Miklós-u. 37. Herczegné.

**Fajlyzsa**

kölykök adék két darab házőrző komondor kölykökért. Simonfy-ut 17.

**Tiszta**

egész ives makulatura papír (ujság) kapható lapunk nyomdájában.

**KERESLET.**

**Izraelita vallású** gyermekek elemi vagy középiskolai tanulók oktatását elvállalja ellenséges megszállás alatti területéről menekült diák. Héber olvasás tanítására is vállalkozik. Címe a kiadóhivatalban meg tudható.

**Képzett** tanítónőt keresek vidékre Tudakozódní Klein Testvérek intézetében, Degenfeld-tér.

**Elsőrangú** férfi és női munkaerők állandó munkára felvételnél Riskó és Társa női divattermébe.

**Házgondnok** vagy házfelügyelői állást vállalna magántisztviselő. Megkeresést a kiadóba kér «Megbízható» jellegre

**Egész házat** bérelnék udvarral a város belterületén, vagy a közeli külsőségen azonnali vagy későbbi be-költözésre. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

**VEGYES.**

**Plisse-Gouvre** harangszekrényből is készit Farkas Bella, Arany János-utca 20.

**Jó** házi koszt kapható. Cím a kiadóba.

**Uri papi család** teljes ellátásra felvesz 1-2 kisebb iskolai növendéket. Hatvan-utca 1., I. em. 8. sz.

**Plisse-Gouvre** munkák gyorsan, szépen olcsón készülnek Péterfia-utca 25.

**Tarka** szállás szőrű vadász-kutya találtatott. Tulajdonosa átveheti Bethlen-utca 50. szám alatt.

**Gyermekeket** az iskolaidény kezdetével (ritualis kosztolásra) vállalok teljes ellátásra. Legjobb gondozást biztosítok. Herczegné, Miklós-utca 37.

**A Keresztény Patermelő Szövetség tagjai tűzifára**

rendelést eszközölhetnek állandóan úgy hasáb, mint aprított állapotban minden mennyiségben, előleg befizetéseket elfogadok, új tagokat felveszek, a szállítás e hó 20-án kezdetét veszi.

**Polyánszky Oreszt**

tűzifa- és szénkereskedő, Piac-utca 58. Szoboszlai-ut 1., 181. Telefon 182.

**Könyvtárakat**

és egyes műveket is legmagasabb árral vásárol

**Aczél Henrik**

modern antiquariuma **Első Takarékpálota**

Kivánatra házhoz me-gyek meglekinteni.

Felelős szerkesztő: Dr. HEGEDŰS LORÁNT.

Kiadó: HEGEDŰS ÉS SÁNDOR irodalmi és nyomdai részv.-társ.

**Rózsa Áruház Női és leány felöltők, Debreczen. Alföldi palota. kalapok**

Nyomatott Hegedűs és Sándor irodalmi és nyomdai részvénytársaság könyvnyomdájában, Piac-utca 49.